

guem que era *burla*», « crec que tot deu ésser *burla*, e no u dieu sinó per enganar-me» (ed. Ag. I, 134, 275) i vegeu-ne molts més del *Tirant* en el *DAG.*, que en dóna encara d'altres del mateix S. xv.

En castellà apareix des del *Libro de Buen Amor* (1330): «La dueña dixo: —Vieja, guárdem Dios de tus mañas! / Ve: dil que venga cras ante buenas compañías, / fablarne buena fabla, non *burlas* nin picañas, / e dil que non me diga de aquestas tus fazañas», 1493c [*picañas* 'picardies, entremaliadures', *fazañas* 'historietes perverses']; també en un text castellà coetani o anterior de pocs anys, els *Castigos del Rey D. Sancho*, apareixen el substantiu i el verb: «la tu carne es contraria de la tu alma --- el ánima querría contemplar a Aquel que la crió; et el cuerpo, *burla* e cantar e deleitar e tomar mucho plazer en la tierra» (Rivad. LI, 88) (on hem d'entendre *cantar* i els següents com a infinitius substantivats coordinats amb l'abstracte *burla* = 'querría *burla* e cantar ---'); i el verb *burlar* intr. 'divertir-se, estar de folga', ed. Rey, 38.8. El port. *burla*, des de 1446, i ja una vegada c. 1400, en una forma assimilada: «aver mal ganhado con *bullas*» (*Padres de Mérida*, Nunes, *RLus.* xxvii, 17).

En canvi els it. *burla*, *burlare*, són bastant menys antics: la Crusca, Prati, Battisti-A. i Margherita Morreale estan d'acord que l'ex. més antic de *burlare* és del *Cortegiano* de Bald. Castiglione, de 1528, autor conegut com a introductor d'un bon nombre d'hispanismes, el de *burla*, de G. Gelli (1548-9), el de *burlone* d'Annibal Caro (c. 1550-65): tots ells coneguts com a pertanyents al grup d'autors de lèxic hispanitzant. Sembla haver-hi acord que es tracta d'hispanismes, car els que segueixen (Firenzuola, c. 1540) són també d'aquesta corda.¹ També és sospitós l'oc. *burlar*,² i més tenint en compte que a Tolosa el mot ha vacil·lat entre *ou* i *u*;³ el fr. antiq. *bourle*, *burle* (S. XIII) és manlleu segur.

Hom admet que hi ha relació entre el romànic *burla* i un ll. tardà *burra*, que apareix un cop (Ausoni) amb el significat de 'ximperia, bagatella' («quisquillia»). Però com observa Jud, *VRom.* v (1942), v, 304, l'origen d'aquest mot és desconegut, i sembla que no es pugui identificar amb *burra* 'borra', vist que aquest tenia ü i *burla* suposaria una vocal llarga. Ja he rebutjat (veg. BURELL) la teoria de Wartburg postulant una impossible variant *BŪRA de BURRA, i no cal dir que, si tal mot no va existir, molt menys podríem suposar-li un diminutiu *BŪRŪLA format amb un tipus de derivació que ja no era viu en llatí vulgar; tampoc no pensi ningú a invocar el logud. *birru-la* com a prova de l'existència d'una vocal, sincopada, entre la -r- i la -l-, car aquesta forma, al costat de la qual existeixen logud. *burla* i campid. *brulla*, és un manlleu, com ja va indicar MLWagner (*ASNSL* CLX, 235), si bé és segur que ve d'Espanya i no pas d'Itàlia (i és sabut que el logudorès sovint introdueix tals vocals anafíctiques en els seus manlleus).

En definitiva no tenim cap fonament per creure que *burla*, si res té a veure amb el *burra* d'Ausoni, vingui d'un diminutiu d'aquest; pot ser el mateix

burra amb la diferenciació RR > rl que observem en mots d'origen no llatí, com els cast. *SIRLE* (= *XERRI*), *CARLANCA* (= *carranca*), *CHARLAR* (= cat. *XERRAR*), cat. *garlotxa* variant de *GARROTXA* (cf. *VRom.* II, 455). I que realment és ben possible que hi hagi alguna relació amb BURRA > BORRA, ens en adonem ara que hem posat en clar l'origen no llatí d'aquest mot del romànic. No caldria per tal cosa veure cap contradicció entre el caràcter pre-romà hispànic probable de *burla* i el parentiu amb BORRA, puix que hem trobat indicis, en aquest i en el cast. BURDO, -A, d'una procedència no indoeuropea i més orientada de cara al Mediterrani o a terres afroasiàtiques que no pas a l'indoeuropeu. I ni tan sols per això hauríem d'abandonar la idea d'una relació amb l'hapax d'Ausoni, puix que aquest poeta del S. v era de les terres renanes, i els estudis de Weisgerber (*Germania Romano-Celtica*), han posat al descobert un filó hesperoides o hispanitzant en el substrat renà. Tinguem en compte també que dels llenguatges del grup iberobasc se sap, des dels estudis de MzPi., que no posseïen diferències quantitatives, i per tant no és estrany que en relíquies d'aquesta família lingüística el romànic vacilli entre u i o.

DERIV.: *Burlar* [Eiximenis, veg. supra; Bernat Metge, *Fort. e Prudència*, 46; *Tirant* i d'altres del S. xv en *DAG.* i *AlcM*; «quan el minyonet vejé / que'l Tocasson no 'burlava / s'en 'ranca d'un pedrinyal ---», cançó recollida en el Vallespir, Milà, *Romillo.*, 110 D13]; *burlador* [S. xv, *AlcM*].

Burlafa mall. 'mica, cosa insignificant' (segons *DAmen*; generalment assimilat en *bullafa* com és normal en el dialecte: «tenim un amor flametjant a la llengua catalana, sense una *bullafa* d'odi a cap altra llengua» (AMAlcover, *BDLC*): producte d'un encruament entre *burla* i el mot àrabo-mossàrab *turlāfa* id., que ja figura en *RMartí* (S. XIII) i que com ja fou suggerit en la tesi de Griffin sobre el *Vocabulista* resulta d'una arabitzaçió d'un mossàr. *trufsa* = fr. ant. *truffle* (> angl. *trifle*), variant de *TRUFA* i del seu parent *XUFLA* (cast. *cuchufleta*, etc.); Santanyí *gotlefa* 'notícia insignificant', amb imela.

Burlaner adjectiu, 'burleta', rossellonès: «en un racó de la ribera / tot sol me'n vinc a gitar l'ham --- / sul camí veig un home que passa --- Me s'espia i me diu, d'un aire *burlanè*: / —Al menos, eh, l'amic!, pels altres dixeu-né!», Saisset (*Perpinyanenques*, p. 25; *Catalanades*, p. 81).

Burlejar. *Burlesc*. *Burler* [des de la fi del S. XIV, Antoni Canals]; *burleria* [«mil medicines, / menescalies / e burleries --- /», J. Roig, *Spill*, v. 5259; s'usà també en cast., almenys a Andalusia: «tengo por mejor la fe de los Christianos, que no la *burleria* de los ritos y secta de Mahoma», Pz. de Hita, *Guerras C. de Granada*, ed. Blanchard I, 150; la *burlaria*, Rivad. III, 548a]. *Burlesc*, calcat de l'it. *burlesco* (veg. supra) [-lesco, 1695, Lacav.; -esch, 1803, Belv.; per a l'ús val. de *burlesca*, veg. *Canyissaes*, p. 55].

Burleta [1803, Belv.; NOLLER, *Vilaniu* en *DBal*, etc.]. *Burlic*. *Burló* [c. 1472, Joan Esteve, *DAG.*,